

Hoofdstuk 1

Belastingen

en

rechtvaardigheid

1.1 Inleiding

In de rechtswetenschappelijke literatuur wordt gesteld dat belastingen gebaseerd behoren te zijn op de principes van de rechtvaardigheid.^{1 2 3 4} Uit het legaliteitsbeginsel vloeit voort dat het vooral de taak van de wetgever is om rekening te houden met deze verwachting.⁵ Daarnaast is de wetgever gebonden aan de eis dat de belastingheffing op doelmatige wijze moet geschieden.⁶ De noodzaak harmonie te vinden tussen de rechtvaardigheid en de doelmatigheid bij belastingen is echter niet alleen de taak van de wetgever, maar ook die van de rechter en die van de belastingdienst.^{7 8 9}

¹ K. Mann[1,blz.83]. Het eerste nummer tussen haakjes verwijst naar de literatuurlijst.

² J.A.J. de Vries[2,blz.19].

³ W.H. van den Berge[3,blz.3,16,138] was een van degenen die erop wees dat alle overheidsdaden, dus ook de belastingheffing de gerechtigheid moeten dienen. Hij wees op het rechtsfilosofische karakter, althans het normatieve en niet-causale karakter van de belastingheffing en stelde dit met enige nadruk voorop. Hij was van mening dat in een maatschappij, waarin het wemelt van onrechtvaardigheden jegens afzonderlijke individuen zeer grote gebreken klevden.

⁴ De behoefte van mensen aan gerechtigheid blijkt onder meer uit de Universele verklaring van de rechten van de mens uit 1948 (zie bijvoorbeeld de artikelen 6, 7 en 8).

⁵ Artikel 104 Grondwet.

⁶ L.G.M. Stevens[4,blz.134].

⁷ H.D. van Wijk, W. Konijnenbelt[5]: "Zowel bij de administratieve wetgeving als in de bestuurspraktijk zien we dan ook een sterke aandacht voor de vraag, op welke wijze en met welke middelen de gestelde